



Postbus 137  
8900 AC  
Leeuwarden  
K.v.K. nr.41001460.

# Jaarverslag 2009

**Inhoudsopgave.**

**Voorwoord.**

- 1. Doel van de stichting.**
- 2. Bestuur.**
- 3. Molens.**
- 4. Molenaars.**
- 5. Utskoat en website.**
- 6. Financiën.**
- 7. Tot slot.**

## **Voorwoord.**

Voor u ligt het jaarverslag 2009 van de stichting " De Fryske Mole" gevestigd te Leeuwarden.

In dit verslag zijn beperkt financiële gegevens opgenomen. Deze staan uitgebreid in de jaarrekening, zijnde een door de accountant opgemaakte rekening en verantwoording.

In dit jaar is veel tot stand gekomen, zoals het afronden van de restauratie van de Broekpoldermolen en de completering van de Achlumermolen.  
En. . . . . lees maar verder.

Een jaar waarin ook veel werk is verzet, niet in het minst door onze molenmaker en de vrijwillig molenaars. We zijn blij dat we weer een aantal nieuwe molenaars konden aanstellen, waardoor alle molens nu één of meer molenaars hebben. Deze houden onze 41 monumenten draaiende vertellen hier graag over en laten daardoor de "burger" iets van de oude glorie zien.

Ook de "webmaster" heeft er een hele klus aan om de website bij de tijd te houden.

Ook dit jaar is gebleken dat het werken met de Brim een bureaucratisch gebeuren is en (te) veel van een vrijwilligersorganisatie vergt. Over onze ervaringen met en wensen tot aanpassing van de Brim is overleg gevoerd met het 2<sup>e</sup> Kamerlid mevr. Lutz Jacobi. Zij zal deze informatie gebruiken voor het overleg met de minister over de evaluatie van de Brim. In de loop van dit jaar zijn de z.g.n. Stabucodes vervallen en de voorwaarde om minimaal 50% ( max. € 25.000,-) van het geraamde onderhoudskosten voor de zesjarige PIP periode aan de molen te besteden. Hierdoor kan de administratie worden vereenvoudigd en wordt de schuifmogelijkheid met ( rijks) geld tussen molens vergroot.

Het bestuur.

## 1. Doel van de stichting.

De stichting is op 28 december 1970 opgericht en heeft als doelstelling:

Het bevorderen en verzekeren van de instandhouding van molens in de provincie Fryslân, door het naar vermogen onderhouden en restaureren van de in eigendom zijnde molens en voorts al hetgeen dat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt. Zoals het laten draaien van de molens door gediplomeerde molenaars en de uitgifte van het kwartaalblad de Utskoat

## 2. Bestuur.

In overleg met de accountant is de in 2007 vastgestelde administratieve omschrijving verbeterd. Hierin zijn de verantwoordelijkheden van de bestuursleden vastgelegd. Het kostenbewakingssysteem, met als doel overschrijdingen en verkeerde boekingen van onderhoudskosten (Brim) te voorkomen werkt tot volle tevredenheid. Door dit systeem is er een goed inzicht in de actuele stand van zaken van de onderhoudskosten en de verkregen subsidies per molen, verdeeld naar gemeente.

De stichting heeft een werknemer/ molenmaker in dienst en wel de heer H. Kloosterman te Damwoude; de kosten hiervoor en een deel van de secretariaatskosten kunnen uit de door de provincie Fryslân jaarlijks gegeven bijdrage worden betaald.

Het bestuur heeft zes keer regulier vergaderd en bestond op 31-12-2009 uit de volgende personen:

L.J. Zwierstra	Leeuwarden	voorzitter.
P.Kooistra	Leeuwarden	secretaris.
H. Hoogeveen	Bakkeveen	penningmeester.
J. Boersma	Kollum	onderhoud molens.
D. Weidenaar	Wommels	onderhoud molens.
H. Zuidstra	Joure	onderhoud molens.

Verder wordt het bestuur bijgestaan door 2 adviseurs zijnde:

R. Hulshof	Leeuwarden	adviseur juridisch zaken
G. van Reeuwijk	Arum	adviseur technische zaken.

Als belangrijkste zaken kunnen worden vermeld:

- De heer Weidenaar wil niet voor een nieuwe termijn worden herbenoemd; er zal een opvolger worden gezocht.
- De website [www.defryskemole.nl](http://www.defryskemole.nl) wordt door de "webmaster" de heer C. Foppele te Franeker zo actueel mogelijk gehouden. Op deze website staan o.a. de gegevens van onze molens, de e. mailadressen van de bestuursleden, actuele zaken, linken naar andere moleninstanties en naar ons blad "de Utskoat". Tevens hebben wij een link gekregen op de website van Friesland Marketing, met als doel onze molens onder de aandacht van een breder publiek te brengen.
- Het opnemen van het jaarlijkse onderhoud aan de molens en de uitvoering hiervan. De opname formulieren zijn in overeenstemming met de administratieve organisatie gebracht.
- Op verzoek van de provincie is een productplan opgesteld. Hierin zijn het voor 2010 geplande werk (= product) en de kosten van de stichting vermeld.

- Het “Wetterskip Fryslân” kan bij het optreden van extreem waterbezwaar een beroep doen op de inzet van 24 van onze molens voor polderbemaling. Een aantal molens draait zoveel, dat dit merkbaar is op de inzet van het reguliere gemaal.
- Het beroep bij de Rechtbank van Leeuwarden tegen de afwijzing van de subsidieaanvraag voor de restauratie van drie molens op basis van de Rrwr 2007 is ingetrokken, omdat eenzelfde aanvraag op grond van de Rrwr 2008 is toegewezen.
- Met de daarvoor in aanmerking komende gemeenten is overeenstemming bereikt over de clustering van molens. Dit houdt in, dat er kan worden geschoven met gemeentelijk onderhoudsgeld tussen de molens en in de zesjarige P.I.P. periode binnen deze gemeente. Dit kon al onder voorwaarden met de bijdragen van de provincie en het rijk.
- Een aantal molens heeft in de rouw gestaan, vanwege het overlijden van mensen die wat met die molen hadden.
- De Slagdijkstermolen is op 23 mei officieel ingebruik gesteld door mevr. T. van Zuiden- Zwart de dochter van de laatste bij de polder in dienst zijnde molenaar. Op 26 september is de Achlumermolen door de gedeputeerde mevr. J. A. de Vries ingebruik gesteld. Van de molenrompen zijn twee prachtige molens gemaakt; of dit ooit wordt herhaald?.
- De op het adres Emmakade 59 “wonende “ monumentenorganisaties zijn in 2008 een onderzoek gestart voor de mogelijkheden van een betere samenwerking. Dit met behoud van de eigen identiteit. Kansen liggen er in de uitwisseling van kennis en medewerkers. Een goed voorbeeld is, dat wij de financiële administratie en het bijhouden van het archief bij de Monumentenwacht hebben onder gebracht. Er wordt verwacht dat dit onderzoek in 2010 wordt afgerond. Tevens wordt op verzoek van de provincie Fryslân een mogelijke verhuizing naar het van Eysingahûs aan de Tweebaksmarkt onderzocht.
- Op twee verzoeken om molens aan een andere stichting over te dragen is negatief besloten o.a. omdat dit gevolgen heeft voor de budgetsubsidie van de provincie Fryslân. Op de aanbieding van de Klaarkampstermolen door het S.B.B. is positief gereageerd op voorwaarde dat de provincie en gemeente het onderhoud op de reguliere manier subsidiëren en de molen in een volledig gerestaureerde toestand wordt opgeleverd.
- De afrekeningen van de restauratie van de molens de Achlumermolen, de Broekpoldermolen, de Hond, de Olifant en de Slagdijkstermolen liggen al geruime tijd voor afhandeling bij de R.C.E. Dit kost ons geld, omdat een deel van de subsidie van Rijk en provincie op basis van deze afrekeningen nog moet worden uitbetaald. De kosten van de restauraties zijn binnen de begrotingen gebleven.
- De begroting voor 2010 is vastgesteld door het bestuur. De totale kosten bedragen € 459.000,- en de baten € 452.000,-.
- Voor promotie van de dicht bij de openbare weg gelegen molens zijn ansichtkaarten van deze molens te koop. Tevens zijn fietsroutes langs een aantal molens rond Bolsward, Dokkum en Leeuwarden te verkrijgen.

### **3. Molens.**

De gegevens met foto van de molens en de adressen van de molenaars zijn op de website vermeld.

In januari/februari is op basis van het door de Monumentenwacht Fryslân gemaakte inspectierapport, het in 2009 uit te voeren onderhoud aan de bij de stichting in eigendom zijnde 41 molens opgenomen. Ook dit jaar liepen we tegen niet voorzienbare zaken aan. De conclusie blijft, dat het instandhoudingplan als een momentopname moet worden gezien.

Voor de uitvoering van dit onderhoud hebben een zestal (molen) bouwbedrijven/ rietdekkers/ schilders een offerte ingeleverd. Na beoordeling enz. van deze offertes hebben de betrokken bedrijven schriftelijk opdracht voor de uitvoering gekregen. Hiermee was een totaal bedrag ad. € 255.000,- gemoeid.

De kosten van dit onderhoud worden gedekt door subsidies van de R.C.E., de provincie Fryslân, gemeenten en een bevriende stichting. Helaas hebben een paar gemeenten hun bijdrage niet tot het niveau van de Brim gebracht. Dit heeft tot gevolg dat aan de in deze gemeenten staande molens minder aan onderhoud kan worden besteed dan wenselijk is.

Er moet worden opgemerkt dat de bestaande onderhoudsregeling (Brim) onvoldoende is om onze molens in een goede staat te houden. Bij het opmaken van het Periodiek Instandhoudingsplan (PIP) bleek al, dat we ca. € 80.000,- gemiddeld per molen / zes jaar nodig hebben in plaats van de beschikbare € 50.000,-. Wij blijven er dan ook op aangedringen, dat er een structurele (deel) restauratieregeling komt met een drempel van bijv. € 75.000,-. Dit is beter dan een verhoging van het bedrag ad. € 50.000,- omdat de gemeenten en provincie hierdoor onevenredig zwaar worden belast. Door de eindigheid van de levensduur van onderdelen van de molens – ondanks voldoende onderhoud- zoals het gevlucht, de vijzel en het rietdek blijft restauratie noodzakelijk. Aangezien we in deze P.I.P. periode 10 molens hebben gerestaureerd zullen we naar verwachting geen financiële belemmeringen hebben met de uitvoering van het nodige onderhoud.

De bij de stichting in dienst zijnde molenmaker heeft veel klein onderhoud (o.a. testen bliksembeveiliging) uitgevoerd en onderdelen in de werkplaats te Burdaard gemaakt. Deze werkplaats is in de bijgebouwen van de molen "De Zwaluw" ondergebracht en wordt gehuurd.

Tevens heeft hij onderhoud en restauratiewerkzaamheden technisch begeleid.

Hij heeft de erkenning "Opleiding Leermeester" en is daardoor erkend leermeester. Dit geeft de mogelijkheid om leerling molenmakers te begeleiden.

Het onderzoek naar de mogelijke verplaatsing / restauratie van de Himmole naar het Snekerpad ten noorden van IJlst heeft positief resultaat opgeleverd. De R.C.E. is akkoord met de verplaatsing, de gemeenten Sneek en Wymbritseradiel en het Projectbureau A7 hebben bijdragen toegezegd. Er wordt nog een bijdrage verwacht van Plattelânsprojecten (EU geld) en van het "Wetterskip Fryslân". De verwachting is dat Bouwbedrijf Kolthof te Stiens in de loop van 2010 kan starten met de werkzaamheden.

Voor de subsidiering op basis van de Rrwr 2008 zijn aanvragen voor de restauratie van de Grote Molen te Broeksterwoude, de Hoop, de Jansmolen, de Klaailânsmolen, de Olifant en de Wijnsermolen ingediend. De totale kosten bedragen ruim € 1 miljoen, gebaseerd op offertes van diverse aannemers. Deze aanvragen zijn door de minister van O.C.W. goedgekeurd en na een "spannende tijd" ook door de provincie Fryslân. Deze geven samen 85% subsidie en diverse fondsen (de stichting "De Jonge Arnoldus", het Prins het Bernhard Cultuur Fonds, het SNSReaalfonds, van Bylandt, Bankgiroloterij en de Meindertsma- Sybenga stichting) hebben de rest gedekt door bijdragen. We zijn dezen hier erkentelijk voor. Eind dit jaar kon aan de betrokken aannemers de opdracht tot uitvoering worden gegeven; de restauraties moeten voor 31-12-2010 klaar zijn.

Van onze molens zijn de Grote Molen bij Broeksterwoude, de Phenix bij Marrum, de Schalsumermolen bij Schalsum, de Steenhuistermolen bij Stiens en de Victor bij Wanswerd in gebruik als lesmolen voor de opleiding van 12 aankomend molenaars. De coördinatie hiervan ligt bij het "Gild Fryske Mounders". Door schade aan het gevlucht moest de Grote Molen worden stilgezet in afwachting van een restauratie; als vervangende lesmolen wordt nu de Olifant gebruikt.

#### **4. Molenaars.**

De o.a. in overleg met het "Gild Fryske Mounders" opgestelde afsprakenlijst voor het bedienen enz. van een molen tussen de vrijwillig molenaars en het bestuur van D.F.M. is door alle nieuw ingekomen vrijwillig molenaars getekend. In het kader van de bestuursverantwoordelijkheid moeten de leerlingen formeel toestemming vragen voor het volgen van lessen op een molen. Een voorwaarde voor het verkrijgen van toestemming is dat men voldoende verzekerd is.

De bestaande verzekering van de vrijwillig molenaars is uitgebreid met een aansprakelijkheidsverzekering, voor het – onbedoeld- toebrengen van schade aan de molen.

Alle molens van D.F.M. hebben nu een of meerdere molenaars. Dit heeft tot gevolg dat de molens meer draaien dan in voorgaande jaren. Op een aantal molens is nog behoefte aan een molenaar.

Vermeld moet worden, dat veel molenaars klein onderhoud aan hun molen verrichten en dit voor de stichting zeer kostenbesparend is. Molenaars bedankt! En ga zo door!

Er zijn voldoende molenaars beschikbaar voor het laten draaien van de ruim twintig molens, die kunnen worden ingezet op verzoek van "Wetterskip Fryslân" bij extreem waterbezwaar.

Op 16 december is de jaarlijkse bijeenkomst tussen molenaars en bestuur gehouden. Centraal stond de inleiding van de heer Pier Schaper over de werkzaamheden van het "Wetterskip Fryslân" in het bijzonder het ( boezem) peilbeheer. Als dank voor de inzet van de molenaars is het traditionele en door één van onze molenaars gebakken kerstbrood mee gegeven.

#### **5. De Utskoat en website.**

In samenwerking met het "Gild Fryske Mounders" is het blad vier keer verschenen onder de bezielende leiding van Gerben Wijnja. De stichting verzorgt de rubriek " Efkes bijprate troch De Fryske Mole".

De stichting zet de actuele informatie op de goed bezochte website met als enthousiaste webmaster Cees Foppele.

Voor sponsors is er een aparte pagina gemaakt.

Het aantal donateurs is dit jaar ongeveer gelijk gebleven; nieuwe aanmeldingen zijn zeer welkom.

#### **6. Financiën.**

De totale kosten bedroegen ruim € 373.000,- en de baten € 380.000,- waardoor een klein overschot van € 7.000,- is ontstaan. Dit is een gevolg van de intensieve kosten bewaking en de bijdrage van sponsors.

Voor het onderhoud van de 41 molens is ca. € 255.000,- uitgegeven. Andere grote posten zijn het loon van de medewerker en de brandverzekering voor de molens. Uitgebreide informatie is in de jaarrekening 2009 ( het z.g.n. accountantsrapport) vermeld.

## **7. Tot slot.**

In dit verslag hebben we een overzicht gegeven van de door de stichting uitgevoerde werkzaamheden en hopelijk hebt u hier als lezer een goede indruk van gekregen. Met de uitgevoerde werkzaamheden tracht de stichting haar doelstelling van de instandhouding van haar molenbezit te bereiken en daardoor de voor de gemeenschap waardevolle monumenten te behouden.

Het bestuur van de stichting "De Fryske Mole".  
Leeuwarden 22 april 2010.